

УДК 343.134

ДУДОРОВ Олександр

доктор юридичних наук, професор, професор кафедри кримінально-правової політики та кримінального права Навчально-наукового інституту права Київського національного університету імені Тараса Шевченка

м. Київ, Україна

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4860-0681>

ЗЛОЧИНИ, ПОВ'ЯЗАНІ ЗІ ЗЛОЧИННИМ ВПЛИВОМ: КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВІ ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЇХ ПОДОЛАННЯ

Рец. на кн.: Нікітін А. О. Кримінальна відповідальність за злочини, пов'язані зі злочинним впливом: теорія і практика : монографія. Київ : Норма права, 2025. 304 с.

Ефективна протидія організованій злочинності незмінно залишається одним із пріоритетних напрямів кримінально-правової політики будь-якої держави, а передусім тієї, яка переживає часи глобальних викликів і знаходиться на історичному зламі власного буття. У зв'язку із цим актуальність теми монографії Нікітіна А. О. не викликає сумнівів, оскільки організована злочинність в Україні, насамперед в умовах російської агресії та воєнного стану, набуває нових форм, адаптуючись до обставин воєнного часу та створюючи безпрецедентні виклики для правоохоронної системи.

Слід зауважити, що на тематиці злочинного впливу й ефективній кримінально-правовій протидії його суб'єктам останніми роками дедалі активніше акцентують українські науковці. Це закономірно, адже внаслідок внесення відповідних змін до КК України 2020 року перед практиками і науковою спільнотою постала низка серйозних викликів.

Монографія А. Нікітіна є першим дослідженням, у якому в системному взаємозв'язку між добре відомою українському кримінальному праву концепцією співучасті в кримінальному правопорушенні й традиційними діяннями, пов'язаними із функціонуванням різноманітних кримінально протиправних груп, розглянуто й нові діяння, норми про відповідальність за які з'явилися в українському кримінальному законі 2020 року.

Наукова праця є належно структурованою, виваженою; її автор комплексно досліджує як окремі злочини, пов'язані зі злочинним впливом, так і всю систему таких злочинів загалом.

На підставі наявної судової практики й міжнародного досвіду автор глибоко дослідив питання визначення об'єктивних і суб'єктивних ознак складів відповідних кримінальних правопо-

рушень, а також застосування заходів кримінально-правового характеру до осіб, які їх вчинили.

Автор монографії зосередив увагу й на порівняльно-правовому аспекті протидії організованої злочинності та її суб'єктам; зокрема, опрацьовано значну кількість англomовних джерел за цією темою. Безперечно, досвід різних країн у цій сфері стане в нагоді й українським органам правопорядку. Цей аспект є вкрай важливим та актуальним у контексті адаптації українського законодавства, зокрема кримінального, до стандартів *acquis communautaire* ЄС у процесі набуття нашою державою статусу країни-члена.

За результатами здійсненого наукового аналізу автор монографії дає відповіді на низку важливих теоретичних і практичних питань, пов'язаних із застосуванням відповідних норм, зокрема які вияви злочинного впливу можна залишити у вигляді окремих кримінальних правопорушень проти громадської безпеки, удосконаливши їх визначення, а які – видалити з тексту КК України, щоб він відповідав принципу правової визначеності. У зв'язку із цим одним з головних висновків, яких доходить автор монографії, є перспектива визнання деяких положень КК України, що встановлюють кримінальну відповідальність за окремі злочини, пов'язані зі злочинним впливом, такими, що не відповідають вимогам Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Досліджено положення проекту нового Кримінального кодексу України. Порівняння його положень, що стосуються кримінальної відповідальності за злочини, пов'язані зі злочинним впливом, у різних редакціях проекту та виокремлення певних недоліків з пропозиціями щодо їх

Рекомендоване посилання:

Дудоров О. Злочини, пов'язані зі злочинним впливом: кримінально-правові виклики та перспективи їх подолання : рец. на кн. Нікітін А. О. «Кримінальна відповідальність за злочини, пов'язані зі злочинним впливом: теорія і практика». *Наука і правоохорона*. 2025. № 3 (69). С. 198–199.

усунення, без сумніву, стануть у нагоді як авторам проекту для його подальшого вдосконалення, так і практикам, які, можливо, будуть його застосовувати невдовзі.

Тож вагомими є наукові здобутки автора, а вивчення цієї тематики доцільно продовжувати й поглиблювати, адже організована злочинність як комплексне та багатоаспектне явище є полем для реалізації справжнього наукового потенціалу.

DUDOROV Oleksandr

Doctor of Law, Professor, Professor at the Department of Criminal Policy and Criminal Law of the Educational and Scientific Institute of Law of the Taras Shevchenko National University of Kyiv

Kyiv, Ukraine

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4860-0681>

**CRIMES RELATED TO CRIMINAL INFLUENCE: CRIMINAL LEGAL
CHALLENGES AND PERSPECTIVES TO OVERCOME THEM**

Review of the book: Nikitin A.O. Criminal Liability for Crimes Related to Criminal Influence: Theory and Practice: monograph. Kyiv: Norma Prava, 2025. 304 p.